

лајним рајем иза ког је Зло што се храни чистотом у традицији је бајки и њихових очекивано/жељено/поучних финала. Управо због овог и оваквог садржаја и краја "Кралјивац..." је назван и "Мали Принц десетседесетих", обзиром да је у питању још једна авантура младог бића у гротескним световима стварности који мењају своје облике (зависно од времена и култура; овај пут имају лик хорора) али, на жалост, не и своју суштину.

**СТРИП МАГАЗИН "ПАТАГОНИЈА", БР. 5,
АРТ МУЛТИМЕДИЈА, ВРШАЦ, 1996.**

"Патагонија" је једини стрип магазин који се на овим културним просторима континуирано бави алтернативним стрипом. Њен развој слика и прилика развоја овог облика стрип стваралаштва у Југославији 90-тих: од појаве, почетком 1993. г., у маниру правог андерграунда - фотокопирано издање малог тиража које наилази на похвале истомишљеника и нескривени презир љубитеља "класичног" стрипа - преко упорног и тврдоглавог рада - који је резултирани стасавањем и сазревањем младих аутора како оних из вршачког језгра магазина тако и "придружених" издању; након тога следи и прород у иностранство и подршка светских величина какве су Вудринг и Мартин који су у "Патагонији" препознали квалитет - стиже се до 5. броја којим је потврђено значајно место на ЈУ стрип сцени које "Патагонија" заузима.

Садржај овог броја у складу је са интернационалним дometима објекција а ошта карактеристика му је појава неколико стрипова у наставцима који доказују да алтернативни стрип и те како успешно, наравно у свом маниру, користи и тако комерцијално/конфекцијском формом каква је стрип у наставцима/епизодама. Магазин отвара друга епизода "Капетана Калка" вршачког аутора Атме у којој главни јунак

све време чита стрип са "епизодицом" о авантурама Миле Манде "борца за правду и мир у космосу"; пошто дочита стрип Калк долази у сопствену хумористичку егзистенцију. Други наставак има и "Луна" Wostoka и Grabowskog; у питању је ванредна фантазмагорична играја на класичне SF теме изузетне визуелне атрактивности постигнуте ћаркоску техником, сударом преовлађујућих тамних површи са блиставом белином. M.Ruijters & C.Crielaard из Холандије представљени су првим делом стрипа "Бекство из соларног храма" који нас уводи у бizarни свет настањен чудноватим појавама каква је једногонга понкерка, буљућа наркомана и фанатика те оживела глечерска мумија; Прича се прескида у трену кулминације заплета и тако наставља стару игру одложеног расплета - катареze. У блоку стрипова који раде жење налази се нови наставак својеврсног дневника, животописа сачињеног од (не)обичних дешавања канаџанке Julie Doucet. Три стрип минијатуре Александра Зографа, под насловом "TV addict", као мини серијал варирају тему опчињености ТВ екраном, а на сличан начин Ивана Филиповића, елегантним цртежом гради нови наставак свог серијала "Мој комшијук" у коме свака прича заузима једну таблу.

Од стрипова "без наставака" издаваје се "Зора" Николе Витковића, члана групе Момци, која плени сведеним, стилизованим цртежом и занимљивом причом. Васа, млади аутор из Београда, урадио је једну циничну анти-наркоманску историју. У стрип минијатуре, изузетно тешкој и многима драгој форми, огледали су се: Лола /најмлађи стрип аутор - 6 год. а већ 3 као цртач/ која непрестаје да нас заузимају неспутаном линијом и стармалом верзијом света; Иван Грабанов, уметник великог талента те Ингрид Тот & Один чији профеминистички рад је поприлични куриозум за овдашњи стрип. Мала Лола је са Wostokom урадила и весели антиинтервју са Бојаном Редићем Редом, једним од најистакнутијих аутора новог ЈУ стрипа.

"Патагонија" је изборила важно и престижно место у новом ЈУ стрипу. Пети број даља је потврда њеног квалитета и нови поглед на трагања у 9. уметности.

*Ђорђе Кућурић
ТРИ КЊИГЕ ПРОЗЕ*

ВИДЕ ОГЊЕНОВИЋ: КУЋА МРТВИХ МИРИСА;
ВИДЕ ОГЊЕНОВИЋ: СТАРИ САТ,
ПРОСВЕЋА, БЕОГРАД, 1995, 1996.

Први роман Виде Огњеновић, сродан топографијом, временом, реализмом приповедања и својеврсним шмском збирки приповедака "Отровно време маслачка", носи сложен кололеп мотива, ситуација, вијугаве и мозаичке, убедљиве фактографије и минијузне грађе, интегрисане у особену, али ипак преопштруну епско-драмско-лирску структуру. Главни јунак ове историје, Гедеон Волни, сакупљач старијинских бочица за мирисе - иако у центру пажње житеља своје варошице, намерника, својих пријатеља, читаоца и самог приповедача, иако се, дакле, "око њега све врти" - ипак је то само номинално. Кућа мириса, станиште Гедеоново, као и осталих, живих и мртвих, Волнија, јесте оно што, уистину, доминира романом. Мириси, староставни и суптилни, воде читаоца кроз векове и узоркују "омамљивост нарације" (Чедомир Мирковић), али и они нестaju када нестане Гедеона, чиме се релативизује горња тврђња гледе главног јунака.

Пренагласивши, можда, удео тзв. грађе у целокупној структури романа, и неостваривши увек баланс, испоријаност и изнјансираност у мотивацији ликова, Вида Огњеновић је ове хипотетичке недостатке (у којима су, се, уосталом, могли избегти, преструктуирањем ове прозе из романа у новелу) ипак надокнадила репсектабилним драматуарским ублочавањем, романтичарском импрегнирању, те неусиленом и слојевитом наративношћу.

"Стари сат" пак садржи шест прича различитих по наративном поступку, тематској определеношти, опсегу, перспективама приповедања, али и квалитету.

Док прва ("Био једном један цар") и последња ("Травар који се отровao брасима") прича представљају не нарочито успеле покушаје осавремењавања властитог приповедачког манира избегавањем фабуле и ступањем на тло непоуздане *tetta incognita*-е унутрашњег монолога, а насловна, "Стари сат", осим што прича танану и занимљиву причу о својој јунакињи, бива неприкладно завршена раноалбајариским обртом - приповетке "Велики жути лептир" и "Отац и син", својим малим јунакима у малим срединама, уз препознатљиво онебичавање и линеарну фабулу, представљају ону добро знану и сигурну Виду Огњеновић- која је у тим амбијентима и у том наративном моделу напростија своја на своме.

Најдужа прича у овој књизи - "Животопис и његова сенка" - (око седамдесет и пет страна) још је - макар амбијентално - најближа оном што смо од ове списатељице навики. Ипак, непатврдену нарацију, у другом делу приче, смењује не баш инвентивно препричавање и олако предлажење преко низа година, што нас упућује на закључак да су овде фактографија и композиција поприлично неусаглашени. "Животопис и његова сенка" јесте прича од које би се могао скlopiti краћи роман.

Нема сумње да ће збирка прича "Стари сат" поновити маркетиншки успех претходних прозних књига Виде Огњеновић, али је извесно и то да она представља, у контексту уметничког досега, не само искорак у страну, већ и корак уназад.

**ФИНО ТЕКСТУЈАНО ТКАЊЕ
АЛЕКСАНДАР ГАТАЛИЦА: НАЛИЧЈА, БИГЗ, БЕОГРАД, 1995.**

У свом другом роману, Александар Гаталица (1964) понудио је особена концепцијска решења. Из перспективе свезнајућег приповедача испричано је три приче о трима усамљеним женама, из различитих временских епоха, чије се судбине преплићу, понирају једна у другу и спајају се. Основни мотив овог романа, фантазмагоричну превртираност женске сексуалности услед усамљености, Гаталица је варирао различитим карактерима и социјалним приликама својих јунакиња, те карактеристикама времена у којима су оне живеле, а осликао га је, између осталих, и убедљивим описима њихових еротских фантазија, које, међутим, бивају преливне у стварност. Финим текстујалним ткањем аутор је ту границу релативизовао и неутралисао је - учинио је невидљивом. Та особина - лежерно претапање фикције и реалности - функционише и у осталим слојевима романа: нарочито је успешно амортизован спој женске, паучинасте аниме са чврстом фактографијом. Просторима аустроугарског Новог Сада, те међуратног и послератног Београда мењају се епохе, дефилују царски намесници, комунисти-штрајкачи, комунисти-властодршици, неподобни уметници, славни пијанисти.

Има у овом роману - нарочито у његовом првом делу - понешто и од Кипровог, и од Црњанског средњеварпског шмека, или без њихове страсти. И управо тај недостатак узбудљивости, уз понедне наглашеној конструкцију, као и претерана акрибичност у узглобљавању бројних музичких мотива, понешто бацају сенку на овај успешни роман писан прецизним, готово уједначеним стилом.